

KULTTUURI

TAIDE · TEATTERI · KIRJALLISUUS · MUSIIKKI · ELÄVÄ KUVA

Timo Wright

Rohkeutta!

Anna Cadia & Anni Klein antavat tilaa naisen aggressiolle.

KAKSI NAISTA huutaa. Loppumaton, vihaista, raastavaa huutoa.

He hakkaavat ja paiskovat lattialla lojuvia tyynyjä, pysähtyen vain hetkeksi hengittämään ennen seuraavaa purkausta.

”Aika”, sanoo kolmas nainen kelloaan katsoen.

Huuto ja hakkaaminen loppuvat kuin seinään, ja naiset istuvat alas odottamaan. Kaksi muuta heittäytyy lattialle, vihan ja huudon sekaan.

TÄMÄ ON KOHTAUS performanssista *Angry Woman*, joka puolestaan on toinen osa

esitystaiteilija **Anna Cadian** ja ohjaaja **Anni Kleinin** vetämää, SUURTEOS // MAGNUM OPUS -nimistä feminististä esityssarjaa.

Angry Woman tutkii mitä ja millaista on naisen aggressio ja miksi sille on kulttuurissamme niin vähän tilaa.

Kun naiset kuristavat kässissään kangasrättejä ja sätti-

vät ääneen itseään, kommentit kohahduttavat mutta myös naurattavat tuttuudessaan: meillä kaikilla on sisäinen kriitikkomme, jonka nalkutus on ääneen lausuttuna sekä kamalaa että koomista.

”SEURASIMME selkeää, **Cris af Enehielmin** meille keksimää tehtävänantoa: anna ääni

sisäiselle, haukkuvalle kriitikollesi. Kaikessa yksinkertaisuudessaan tehtävä oli vaikea, mutta todella silmiä avaava”, kertovat Cadia ja Klein.

Angry Womania tehdessään työryhmä kutsui eri alojen asiantuntijoita luennoimaan naisten aggressiosta, ja taiteilija af Enehielmin kanssa tämä johti harjoitteisiin, joissa käsi-

KULTTUURITANTTA

Kirjoittaja on Suomessa asuva walesiläinen tutkija.

Skotlannin kansanäänestys luo toivoa

SYYSKUUN 18. PÄIVÄNÄ SKOTLANTI ÄÄNESTÄÄ itsenäisyydestään. Keskustelua käydään myös Skotlannin ulkopuolella, ja walesilaisena olen yksi niistä etelän ihmisistä, jotka ovat kahden vaiheilla, kallistuvatko kyllä vai ei-kampanjan puolelle.

Juteltuani äskettäin Skotlannin Ylämailla asuvan ystäväni kanssa aloin kääntyä itsenäistymisen kannattajaksi. Niin kiihkeästi hän halusi eroon Westminsterin hienostorunkkareista. Yllätyksekseni huomasin kuitenkin myös lukevani kirjailija **J. K. Rowlingin** tekstiä, jossa hän vetosi skotteihin, etteivät he tekisi tätä ”historiallisen kohtalokasta virhettä”. Rowling on lahjoittanut miljoona puntaa Skotlannin itsenäistymistä vastustavalle kampanjalle.

SAMAISTUN SKOTTEIHIN, koska olen itsekin kotoisin maasta, joka on kärsinyt asemastaan englantilaisten luokkavallan alla, turmeltu raskaan teollisuuden tehtaila ja autioitunut työttömyyden vuoksi 1980-luvulla, kun uusliberalistit rynnistivät valtionhallintoon. Ymmärrän, miksi skotit haluavat yhdistää voimansa ilmoittaakseen lontoalaisille: ”Nyt riittää!” Nuo hienostokoulujen kasvatit ovat paljon kiinnostuneempia venäläisligarkkien voitelusta ja finanssikeskus Lontoon Cityn erityisoikeuksien säilyttämisestä kuin tavallisista ihmisistä.

On vaikea punnita vastakkain historiallisia epäkoh-tia ja itsenäistymisen realiteetteja. Ystäväni on kertonut, että skotit tuntevat edelleen vihaa 1700-luvulla tapahtuneiden Ylämaan puhdistusten vuoksi. Silloin maanomistajat pakottivat viljelijäyhteisöt luopumaan perinteisestä elämäntavastaan.

KOSKA VARTUIN WALESISSA, olen myös imenyt itseäni historiallisia aggressioita. Erityisellä lämmöllä ajattelen 1800-luvun Rebecca Riots -kapinallisuutta, jossa Walesin maaseudun miehet kapinoivat mekkoihin ja hilkkoihin pukeutuneina Englannin perimiä veroja vastaan.

Vaikka me keltit olemmekin osa Yhdistynyttä kuningaskuntaa, kannamme yhä mielissämme kaunaa sortajiamme kohtaan. Kuten suomalaisetkin hyvin tietävät, kolonisaatio aiheuttaa sen, että omaa kansallista identiteettiä vaalitaan tarkkaan.

EI TARVITSE OLLA SKOTLANTILAINEN ymmärtääkseen, millaisen toivonkipinän Skotlannin itsenäistymistä ajava liike on syyttänyt Britannian poliittiselle kentälle. Monet englantilaiset ja walesilaiset ajattelevat, että Skotlanti on jättämässä meidät. On kuitenkin jo sinänsä merkittävää, että ihmiset aktivoituvat rakentamaan uudelleen demokraattista järjestelmäänsä.

Miten skotit sitten lopulta äänestävätkin, olen lopulta samaa mieltä kirjailija **Irvine Welshin** kanssa. Welsh on kirjoittanut, että itsenäistymiskysymyksessä ei ole kyse pelkästään maan itsehallinnosta, vaan ”poliittisen järjestelmän nykyaikaistamisesta, joka toteutetaan osallistavan demokratian palauttamisella”.

DONNA M. ROBERTS

Englannista kääntänyt Veera Nuutinen.

telttiin kritiikin kääntämistä sisältä ulos.

”Kulttuurimme opettaa yhä naisia piilottamaan vihaiset tunteensa. Tämä johtaa helposti siihen, että aggressiivisuus kääntyy vihan tunteeksi itseä kohtaan”, Cadia selittää.

Cadia ja Klein puhuvat aggressiivisuudesta yleisenä käsitteenä eikä niinkään pelkkänä väkivaltana. Heille aggressiivisuus edustaa myös positiivista, itseä puolustavaa ja oman arvovon tunnistavaa voimaa.

Työryhmä perehtyi psykologia-analyttikko **Elina Reenkolan** kirjoituksiin ja oppi padottujen vihan tunteiden olevan tyypillinen nykyisten syy päätyä terapiaan.

Naisten aggressio onkin psykologian kentällä kaikkein laajimmin tutkittu aihe.

Cadia ja Klein ovat saaneet paljon positiivista palautetta siitä, kuinka aihe on ollut monelle hyvin koskettava.

”**HENKILÖKOHTAISUUS** on ollut meille tärkeä teki- ja SUURTEOKSEN alusta asti. Halusimme sen kautta tuoda jotain uutta nykykeskusteluun feminismistä”, kertovat Cadia ja Klein, jotka olivat kyllästyneitä siihen, miten feminismistä puhutaan vain negatiivisesti.

He halusivat tuottaa keskusteluun jotain tuoretta, vaikka pelkäsivätkin yrityksen kaatuvaan ”epäseksikkään ja tunkkaisen” aiheen takia.

”SUURTEOS on ollut todella ihana projekti juuri siksi, että se on ruokkinut niin paljon itseään. Moni kollega on halunnut mukaan, koska on kokenut projektin tärkeäksi. Se on palautteena tuntunut hyvältä myös feminismien puolesta.”

Teosta, joka jatkuu hulleppaan kymmenen vuoden ajan, tehdään ennalta suunnitelmatta niin, että Cadia ja Klein kutsuvat sen osioihin tekijöitä mukaan ja jokainen osa rakentuu työryhmän yhteisten intressien ja työskentelyn avulla.

Projekti on siis feministinen myös itsessään, ei vain aiheensa puolesta: hierarkiat pyritään purkamaan.

SUURTEOS SAI alkunsa, kun ystävykset Cadia ja Klein päättivät kokeilla yhdessä työskentelyä. Samalla myös kaksi aihtta yhdistyivät projektin selkärangaksi.

Cadiaa kiinnosti tutkia feminismiä ja esitystä taiteen muotona eri lähestymiskulmia kokeilla.

Klein puolestaan halusi etsiä työskentelymuotoa, jossa haastettaisiin nykyistä, lyhyiden projektien ja aiheesta toiseen hyppeilyn työskentelyä.

”Halusin löytää työtavan,

jossa olisi jokin jatkumo ja jossa yhtä aihtta voisi käsitellä juuri niin kauan kuin se tuntuu relevantilta”, Klein selittää.

Kokeilu ja ajattelumallien avaaminen ovat olleet ainoa suunniteltu pysyvyys SUURTEOKSESSA. Silti monet esiintyjät ovat jääneet mukaan osasta toiseen kokiessaan sekä aiheen että työmuodon hedelmälliseksi.

TEOS ONKIN mielenkiintoinen yhdistelmä pysyvyyttä ja avoimuutta: juuri niitä tekijöitä, joita kulttuurin kentällä työskentelyyn tällä hetkellä kuumeisesti etsitään.

Cadia ja Klein ovat sitoutuneet aiheeseensa kymmeneksi vuodeksi, mutta teos itse syntyy orgaanisesti sen mukaan, mikä juuri sillä hetkellä ja kokoonpanolle tuntuu tärkeältä.

”SUURTEOKSEN HENKEEN KUULUU POMPÖÖSI AJAN JA TILAN OTTAMINEN.”

Cadia intoutuu puhumaan sitoutumisesta laajemmin nykytaiteen piirissä.

”Nykytaiteilijat eivät koe tarvetta sitoutua aatteisiin tai arvomaailmoihin. Poliittista aihtta voidaan raapaista yhdessä teoksessa ja siirtyä seuraavassa johonkin muuhun.”

Cadia lisää, ettei toivo tekijöiden pitäytyvän väkisin vain yhdessä aiheessa.

”Toivoisin, että he sitou-

tuisivat edustamaan sellaista maailmaa, jota heidän tekemänsä kuvat käsittelevät. Näen sen taiteilijan vastuuna”, Cadia sanoo.

Hänen mukaansa Suomesta puuttuu tällainen sitoutuminen.

”Yhteiskunnallisen keskustelun koetaan tarkoittavan yksinomaan jotain vahvasti poliittista, esimerkiksi kuvataiteilija **Teemu Mäen** tuottamaa kommentointia. Mutta eihän ideologinen ajattelu tarkoita vain puoluepoliittista retoriikkaa. Arvomaailmat koostuvat nykypäivänä paljon pienemmistä ja henkilökohtaisemmista osista.”

CADIA JA KLEIN kantavat oman aiheensa rinta rottingilla sitoutuen siihen ”kaasu pohjassa eteenpäin ainakin vuoteen 2023 asti”. He ovat päättäneet, että sovituissa pysytään, vaikka se tarkoittaisi jossain vaiheessa taas kaiken uudelleenajattelua.

Tässä lienee syy teoksen jatkuvan tuoreeseen otteeseen: sitoutumisen ja avoimuuden tasapainossa aihe kuin aihe pysyy puhtaana tunkkaisuudesta.

”SUURTEOKSEN henkeen kuuluu pompöösi ajan ja tilan ottaminen”, Cadia ja Klein virnistävät.

”Pitää vain kääntää oma ajattelu epäilyistä siihen, että ‘kyllä tämä toimii’.”

Sisäisten kriitikkojen äänet on vaiennettu. Edetkään suomalaisen feminismi rohkeasti.

HANNA OHTONEN

Kirjoittaja on vapaa kirjoittaja-kuraattori, jota kiinnostaa taite tutkimuksen ja keskustelun metodina.

Kukamitämilloin?

Anni Klein on valmistunut Teatterikorkeakoulusta ohjaajaksi vuonna 2009. Kleinin seuraava teos *Dirty Dancing*, yhteistyössä koreografi Jarkko Partasen kanssa, saa ensi-iltansa 24.10. Zodiakissa, Uuden tanssin keskuksessa.

Anna Cadia valmistui Teatterikorkeakoulun esitystaiteen ja -teorian koulutusohjelmasta vuonna 2013. Cadia on työskennellyt niin ohjaajana kuin esiintyjänäkin. Seuraavan kerran Cadian voi bongata Sanna Kekäläisen teoksessa *Gender, Politics, Private*.

SUURTEOKSEN ensimmäinen osa *Nine Easy Pieces*, jossa työryhmä tutki 60- ja 70-lukujen feministisiä performansseja, nähtiin Vapaan Taiteen tilassa ja Pop Up Art Housessa marraskuussa 2013.

Angry Woman esitettiin Sorbusgalleriassa ja Kokoteatterissa toukokuussa 2014 ja kolmas osa, karvoituksen kulttuurista evoluutiota tarkasteleva *Darwin's Girls* Korkeasaarissa heinäkuussa.

Seuraava osa, väkivaltaa käsittelevä *Suite in A Minor* nähdään Kiasman Teatteri.nyt-festivaalilla 25.10.

www.suurteos.com